

2017/2209(INI)

5.3.2018

NUOMONĖ

Kultūros ir švietimo komiteto

pateikta Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetui

dėl žiniasklaidos pliuralizmo ir žiniasklaidos laisvės Europos Sąjungoje
(2017/2209(INI))

Nuomonės referentas (*): Curzio Maltese

(*): Darbo su susijusiais komitetais procedūra. Darbo tvarkos taisyklių 54 straipsnis

PA_NonLeg

PASIŪLYMAI

Kultūros ir švietimo komitetas ragina atsakingą Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetą į savo pasiūlymą dėl rezoliucijos įtraukti šiuos pasiūlymus:

1. primena, kad saviraiškos ir informacijos laisvė, įtvirtinta Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje (11 straipsnis), Tarptautiniame pilietinių ir politinių teisių pakte (19 straipsnis) ir Europos žmogaus teisių konvencijoje, yra itin svarbi siekiant užtikrinti pliuralistinę visuomenę, kaip nustatyta Europos Sąjungos Sutarties 2 straipsnyje; pabrėžia, kad prieiga prie kokybiškos, laisvos ir nepriklausomos informacijos yra pagrindinė žmogaus teisė, kad žiniasklaidos laisvė ir pliuralizmas yra esminiai demokratijos ramsčiai ir kad, siekiant išvengti bet kokio priekabiavimo ar bauginimo, kuris gali paveikti redakcinį turinį, turi būti atitinkamai užtikrinamas žiniasklaidos nepriklausomumas nuo politinio ir ekonominio spaudimo ir netinkamos bet kokio pobūdžio įtakos;
2. pabrėžia, kad piliečiai turi būti tinkamai ir išsamiai informuojami, kad galėtų aktyviai ir veiksmingai dalyvauti visuomeniniame gyvenime ir politinėse diskusijose;
3. mano, kad turėtų būti atvirai ir rimtai ieškoma didėjančio visuomenės nepasitikėjimo žiniasklaida priežasčių; primena, kad visuomenės nuomonės formavimas grindžiamas piliečių ir žiniasklaidos specialistų tarpusavio pasitikėjimu, kuriuo siekiama informuoti visuomenę ir puoselėti atskaitomybės prieš visuomenę ir skaidrumo kultūrą siekiant bendrojo intereso tikslų; su dideliu susirūpinimu atkreipia dėmesį į tai, kad spaudos finansavimo sistema susiduria su daugeliu iššūkių, įskaitant didelę žiniasklaidos priemonių nuosavybės koncentraciją, lemiančią dominuojančių subjektų, kurie naudoja informaciją politinės ir komercinės propagandos tikslais, atsiradimą, dėl ko kyla pavojus žiniasklaidos pliuralizmui ir dramatiškai sumažėja informacijos kokybė, įvairovė bei patikimumas ir randasi tokie reiškiniai kaip melagingos naujienos; todėl palankiai vertina Komisijos pasiūlymą suteikti naujienų leidėjams teisę leisti atgaminti savo spaudos leidinius ir skelbti juos internete, kad būtų galima teikti pirmenybę subalansuotiems santykiams su internetiniais verslo subjektais ir užtikrinti sąžiningą pelno, gauto iš spaudos leidinių publikavimo internete, dalį;
4. atkreipia dėmesį į naujus iššūkius, su kuriais greitai kintančioje žiniasklaidos aplinkoje susiduria tiek tradicinės, tiek naujosios žiniasklaidos priemonės dėl atsirandančių naujų technologijų ir skaitmeninimo, pvz., „filtravimo burbulo“ reiškinį, susijusį su plačiu algoritmų naudojimu, ir būtinybę gerbti pagrindinę teisę į privatumą; ypač pabrėžia, kad vadinamasis melagingų naujienų reiškinys yra plintanti ir nerimą kelianti tendencija, kai sąmoningai platinamos melagingos istorijos ir klaidinga informacija, kas gali sustiprinti socialinę įtampą ir sukelti rimtą grėsmę demokratijai; pažymi, kad žurnalistams ir žiniasklaidos organizacijoms tenka išskirtinė atsakomybė formuojant nuomonę bei viešąjį diskursą ir jos turėtų įsipareigoti siekti įrodymais pagrįstos informacijos; todėl skatina žiniasklaidos nepriklausomumą bei skaidrumą ir primygtinai ragina Komisiją ir valstybes nares parengti nuoseklią ir išsamią strategiją, kuria būtų siekiama, viena vertus, skatinti kokybišką žurnalistiką, stiprinant finansinę ir teisinę paramą nepriklausomai veikiančiam žiniasklaidai ir tiriamajai žurnalistikai, kartu atsisakant dalyvauti redakcinių sprendimų priėmimo procese, ir, kita vertus, remti ES piliečių gebėjimą naudotis žiniasklaidos priemonėmis;

5. pabrėžia, kad visuomeninė žiniasklaida atlieka nepakeičiamą vaidmenį užtikrinant žiniasklaidos pliuralizmą ir jai tenka svarbi atsakomybė tinkamai atspindėti kultūrinę, kalbinę, socialinę bei politinę įvairovę ir užtikrinti, kad visuomenė būtų tinkamai informuojama; rekomenduoja valstybėms narėms teikti tinkamą, proporcingą ir stabilų viešosios žiniasklaidos priemonių finansavimą, taip užtikrinant, kad jos galėtų atlikti savo kultūrinį, socialinį ir šviečiamąjį vaidmenį ir prisidėti prie įtraukios visuomenės, užtikrinant jų nepriklausomybę nuo politinio kišimosi ar cenzūros ir užkertant kelią, kad šiomis žiniasklaidos priemonėmis nebūtų naudojamos kaip propagandos ir indoktrinacijos įrankiu;
6. primena, kad valstybės narės turėtų rasti būdų, kaip paremti žiniasklaidą, užtikrinant, pvz., PVM neutralumą, kaip rekomenduota 2011 m. spalio 13 d. Europos Parlamento rezoliucijoje dėl PVM ateities¹, ir remiant su žiniasklaida susijusias iniciatyvas;
7. pabrėžia, kad dėl naudojimosi skaitmeninėmis žiniasklaidos priemonėmis atsirado naujų iššūkių ir galimybių žiniasklaidos laisvei ir kad žiniasklaidos pliuralizmui, taip pat ir internete, yra iškilusi rimta grėsmė dėl pernelyg didelės koncentracijos žiniasklaidos nuosavybės srityje, nerimą keliančios žiniasklaidos pramonės ir politikos interesų bendrystės ir didelių korporacijų konkurencijos ir mokesčių taisyklių nesilaikymo; ragina Komisiją ir valstybes nares pašalinti reguliavimo trūkumus, kad būtų sukurtas teisinis aiškumas ir nuoseklumas siekiant užtikrinti tikrą įvairovę, žiniasklaidos turinio prieinamumą bei žiniasklaidos laisvę ir, taikant modernizuotą ES konkurencijos politiką, kuri užtikrintų sąžiningą konkurenciją Europos žiniasklaidos sektoriuje, atsižvelgiant į internetinę konvergenciją ir stiprėjantį internetinių platformų, kaip tarpininkų, vaidmenį, taip pat taikant reglamentavimo sistemą, pagal kurią norint komerciniu būdu naudoti autorių teisių saugomus spaudos straipsnius būtų privaloma turėti licenciją, taip užtikrinant sąžiningą atlygį spaudos leidėjams ir galiausiai žurnalistams, užkirsti kelią, kad neatsirastų dominuojančią poziciją užimančių saityno gigantų; šiuo požiūriu pabrėžia, kad žiniasklaidos nuosavybės struktūros turi būti skaidrios ir kad nacionalinės reguliavimo institucijos turėtų ypač griežtai stebėti šį aspektą;
8. ragina Komisiją ir valstybes nares sukurti ES teisinę savireguliacijos sistemą siekiant užtikrinti, kad žiniasklaidos subjektai aktyviai dalyvautų, derėtųsi ir sukurtų savo etikos standartus, taikomus internete teikiamai informacijai, be tiesioginio politinio įsikišimo;
9. pažymi, kad dauguma informacijos, kurią parengia tradicinės žiniasklaidos priemonės, dabar yra prieinama tiek internetu, tiek tradicinėse platformose, ir kad dėl to joms ir toliau taikomi nacionaliniai žiniasklaidos reglamentai; primena, kad jie netaikomi vien tik internete veikiančioms žiniasklaidos platformoms, ir tai lemia nesąžiningą šių platformų konkurenciją su tradicinėmis žiniasklaidos priemonėmis; pažymi, kad vienodoms paslaugoms, kurioms būdingi vienodi bruožai, turėtų būti taikomi vienodi reglamentai; ragina suderinti taisykles ir žiniasklaidos reglamentus, kad būtų užtikrintos vienodos konkurencijos sąlygos;
10. atkreipia dėmesį į tai, kad žodžio ir informacijos laisvei Europoje kyla grėsmė dėl didėjančio žurnalistų bauginimo ir agresyvių išpuolių prieš juos, ką rodo neseniai įvykdytas Daphnės Caruanos Galizios nužudymas; dar kartą pabrėžia, kad valstybės

---

¹ OL C 94 E, 2013 4 3, p. 5.

narės turi apsaugoti žurnalistų pagrindinę žmogaus teisę į žodžio laisvę, kad jie galėtų perduoti informaciją, užtikrinant jų darbo apsaugą ir palankesnių sąlygų jam sudarymą, taip pat pagrindinę plačiosios visuomenės teisę gauti šią informaciją; pabrėžia ypatingą tiriamąją veiklą vykdančių žurnalistų padėtį, taip pat šaltinių apsaugos svarbą; ragina valstybes nares užtikrinti, kad jų teisinės sistemos ir teisėsaugos praktika užtikrintų tinkamą žurnalistų ir žiniasklaidos specialistų apsaugą, paramą ir pagalbą, ypatingą dėmesį skiriant specifiniams pavojams, susijusiems su lytimi ir lytine bei etnine tapatybe;

11. pabrėžia, kad informavimas apie pažeidimą yra esminis tiriamosios žurnalistikos ir spaudos laisvės elementas; primena, kad kai žurnalistai, veikdami viešojo intereso labui, atskleidžia informaciją arba praneša apie įtariamą netinkamą elgesį, piktnaudžiavimą, sukčiavimą ar neteisėtą veiklą, labiau tikėtina, kad jie sulauks ne teisinės apsaugos, o baudžiamojo persekiojimo; primena savo 2017 m. spalio 24 d. rezoliuciją dėl teisėtų informatorių, veikiančių viešojo intereso labui, kai atskleidžia konfidencialią bendrovių ir viešojo sektoriaus institucijų informaciją, apsaugos priemonių¹, primygtinai ragina Komisiją kuo greičiau pateikti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo būtų užtikrintas aukštas informatorių apsaugos lygis ES;
12. pripažįsta sėkmingą Europos spaudos ir žiniasklaidos laisvės centro (angl. ECPMF) įsteigimą vykdant Europos Sąjungos bandomąjį projektą ir pabrėžia gerai žinomą ECPMF darbą kovojant su išpuoliais prieš spaudos ir žiniasklaidos laisvę, sistemingai registruojant žiniasklaidos laisvės pažeidimus Europoje ir teikiant tiesioginę paramą žurnalistams ir žiniasklaidos laisvės aktyvistams, kuriems gresia pavojus tapti smurto aukomis; prašo Komisijos parengti reikiamas priemones ir teikti būtiną finansavimą, kad ECPMF taptų nuolatine ES struktūra;
13. pabrėžia, kad siekiant apsaugoti žodžio laisvę ir nuomonių įvairovę internetinėse žiniasklaidos priemonėse būtina spręsti 2016 m. „Eurobarometro“ tyrime dėl žiniasklaidos pliuralizmo ir demokratijos iškeltą neapykantą kurstančios kalbos, piktnaudžiavimo ir grasinimo interneto erdvėje plitimo problemą; ragina Komisiją toliau vykdyti vertinti užgauliojimą internete ir jo poveikį bei imtis tinkamų priemonių, siekiant veiksmingai užkirsti jam kelią ir su juo kovoti;
14. pabrėžia, kad žiniasklaidos specialistai, ypač jauniausi, pernelyg dažnai dirba mažai garantijų teikiančiomis sąlygomis, kiek tai susiję su jų darbo sutartimis, atlyginimais ir socialinėmis bei teisinėmis garantijomis, dėl ko kyla pavojus jų gebėjimui tinkamai dirbti ir taip kenkiama nešališkų ir nepriklausomų naujienų bei informacijos prienamumui, o tai kenkia žiniasklaidos laisvei; ragina valstybes nares ir žiniasklaidos organizacijas užtikrinti, kad žurnalistai galėtų dirbti savo darbą taip, kad jis atitiktų griežčiausius standartus, užtikrinant teisingas ir sąžiningas darbo sąlygas visiems žiniasklaidos specialistams, ir skatinti kokybiškus tęstinius mokymus ir sutartininkams, ir nepriklausomiems darbuotojams; ragina žiniasklaidos sektorių skatinti lyčių lygybę žiniasklaidos politikoje ir praktikoje, pvz., taikant bendrai vykdomo reguliavimo mechanizmus ir vidaus elgesio kodeksus;
15. ragina valstybes nares dėti daugiau pastangų siekiant sustiprinti gebėjimą naudotis žiniasklaidos priemonėmis ir skatinti mokymo ir švietimo iniciatyvas tarp visų piliečių

---

¹ Priimti tekstai, P8_TA(2017)0402.

per formalųjį, neformalųjį švietimą ir savišvietą iš mokymosi visą gyvenimą perspektyvos, taip pat teikiant ypatingą dėmesį pradiniam ir tęstiniam mokytojų mokymui bei paramai ir skatinant švietimo ir mokymo sektoriaus ir visų susijusių suinteresuotųjų subjektų, įskaitant žiniasklaidos specialistus, pilietinę visuomenę bei jaunimo organizacijas, dialogą ir bendradarbiavimą; dar kartą patvirtina būtinybę remti novatoriškas pagal amžių pritaikytas priemones, kad autonomiškumas ir saugumas internete būtų skatinami kaip aspektai, kuriuos būtina įtraukti į mokyklų programas, ir panaikinti skaitmeninę atskirtį tiek įgyvendinant konkrečius technologinio raštingumo projektus, tiek tinkamai investuojant į infrastruktūras, kad būtų užtikrinta visuotinė prieiga prie informacijos;

16. pabrėžia, jog labai svarbu ugdyti kritinio vertinimo ir analizės gebėjimus, susijusius su žiniasklaidos turinio naudojimu ir kūrimu, siekiant, kad žmonės suprastų dabartines problemas, prisidėtų prie visuomenės gyvenimo ir suvoktų žiniasklaidos aplinkos, kuri tampa vis sudėtingesnė ir vis labiau siejama tarpusavio ryšių, transformacinį potencialą ir jos keliamus pavojus; pabrėžia, kad gebėjimas naudotis žiniasklaidos priemonėmis demokratinėje visuomenėje yra esminis įgūdis, suteikiantis piliečiams galių; ragina Komisiją ir valstybes nares parengti konkrečias priemones, siekiant skatinti ir remti gebėjimo naudotis žiniasklaidos priemonėmis ugdymo projektus, pvz., bandomąjį projektą „Visų gebėjimas naudotis žiniasklaidos priemonėmis“, ir parengti visapusišką gebėjimo naudotis žiniasklaidos priemonėmis ugdymo politiką, kuri būtų skirta visų amžiaus grupių piliečiams, apimtų visų rūšių žiniasklaidos priemonės, sudarytų Europos Sąjungos švietimo politikos dalį ir būtų finansuojama iš atitinkamų ES finansavimo šaltinių, kaip antai ESI fondai ir programos „Horizontas 2020“;
17. susirūpinęs pažymi, kad, kaip pabrėžta 2016 m. Žiniasklaidos pliuralizmo observatorijos projekto išvadose, yra iškilusi grėsmė mažumų, vietos ir regioninių bendruomenių, moterų ir neįgaliųjų galimybėms naudotis žiniasklaidos priemonėmis; pabrėžia, kad atviroje, laisvoje ir pliuralistinėje žiniasklaidos aplinkoje itin svarbu, kad žiniasklaida būtų įtrauki ir kad visi piliečiai turėtų teisę gauti nepriklausomą informaciją savo gimtąja kalba, nesvarbu, ar tai būtų valstybinė ar mažumos kalba; pabrėžia, kad būtina suteikti tinkamas mokymo ir perkvalifikavimo galimybes Europos žurnalistams, ypač dirbantiems su mažiau vartojamomis ir mažumų kalbomis; todėl ragina Komisiją ir valstybes nares skatinti ir remti mokslinius tyrimus, projektus ir politiką, kuria siekiama suteikti daugiau galimybių naudotis žiniasklaidos priemonėmis, taip pat atitinkamas iniciatyvas, skirtas pažeidžiamoms mažumų grupėms (kaip antai bandomasis projektas „Stažuočių galimybių mažumų kalbų žiniasklaidai“), ir visiems piliečiams užtikrinti galimybę dalyvauti bei išreikšti savo nuomonę;
18. rekomenduoja Europos Komisijai parengti Europos žiniasklaidos sektoriui skirtą sektorinę strategiją, grindžiamą inovacijomis ir tvarumu; mano, kad ši strategija turėtų stiprinti tarpvalstybinį bendradarbiavimą ir bendrą ES žiniasklaidos subjektų produkciją, taip siekiant atkreipti dėmesį į jų įvairovę ir skatinti kultūrų dialogą, stiprinti bendradarbiavimą su visų ES institucijų, ypač Parlamento, atskiromis naujienu svetainėmis bei garso ir vaizdo tarnybomis ir skatinti, kad žiniasklaidoje būtų aptariamai ir gerai matomi ES reikalai;
19. primena ES įsipareigojimą užtikrinti ir skatinti saviraiškos ir informacijos laisvę visoje ES ir užsienyje; pabrėžia, kad žiniasklaidos laisvės, žodžio laisvės ir žiniasklaidos

pliuralizmo principai taip pat svarbūs narystės siekiančioms šalims ir Europos kaimyninei erdvei, kaip ir valstybėms narėms; ragina Komisiją užtikrinti, kad šie principai būtų tinkamai stebimi ir kad pagalbos programos būtų įgyvendinamos šalyse kandidatėse, kaimyninėse ir trečiojoje šalyse;

20. pabrėžia, kad teikiant daugiau pliuralistinės informacijos apie ES naujienas, gerbiant atskirų valstybių narių kultūrų įvairovę ir visapusiškai išnaudojant visas priemones, pvz., komunikacijos, žiniasklaidos, socialinės žiniasklaidos ir interaktyvių platformų, bus galima padėti priartinti ES piliečius ir sustiprinti jų ryšį su ES reikalais, padedant asmenims susidaryti nuomonę ir keistis nuomonėmis, priimti informacija pagrįstus sprendimus ir esminių savo dalyvavimu prisidėti prie teigiamos ES reformos ir pokyčių;
21. dar kartą patvirtina, kad būtina nepriklausomai stebėti žiniasklaidos laisvės ir pliuralizmo padėtį ES, todėl ragina Komisiją toliau remti Žiniasklaidos pliuralizmo observatorijos priemonę ir skatinti jos tolesnę plėtrą siekiant išsamiai ir tiksliai įvertinti žiniasklaidos pliuralizmui kylantį pavojų ES; ragina Komisiją, valstybes nares ir visus susijusius suinteresuotuosius subjektus skubiai spręsti iškeltus pavojus, imantis atitinkamų priemonių;
22. pabrėžia, kad svarbu toliau kurti modelius, kurie galėtų būti pritaikyti steigiant Europos visuomeninio transliavimo platformą, kuri skatintų ES masto politines diskusijas, grindžiamas faktais, nuomonių skirtumu ir pagarba, prisidėtų prie požiūrių įvairovės naujoje integruotoje žiniasklaidos aplinkoje ir skatintų ES matomumą jos išorės santykiuose;
23. prašo, kad Komisija ir valstybės narės saugotų žiniasklaidos ir žodžio laisvę šiuolaikiniuose menuose, skatindamos kurti meno kūrinius, kuriuose keliama visuomenei rūpimi klausimai, skatinamos esminės diskusijos ir įkvepiama kova su neapykantą kurstančia kalba.

INFORMACIJA APIE PRIĖMIMĄ NUOMONĘ TEIKIANČIAME KOMITETE

Priėmimo data	21.2.2018
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 22 -: 0 0: 2
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Isabella Adinolfi, Dominique Bilde, Andrea Bocskor, Nikolaos Chountis, Silvia Costa, Mircea Diaconu, Damian Drăghici, María Teresa Giménez Barbat, Giorgos Grammatikakis, Petra Kammerevert, Svetoslav Hristov Malinov, Curzio Maltese, Stefano Maullu, Luigi Morgano, Momchil Nekov, Michaela Šojdrová, Yana Toom, Helga Trüpel, Julie Ward, Bogdan Brunon Wenta, Bogdan Andrzej Zdrojewski, Milan Zver, Krystyna Łybacka
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai	Francis Zammit Dimech

GALUTINIS VARDINIS BALSAVIMAS NUOMONĘ TEIKIANČIAME KOMITETE

22	+
ALDE	Mircea Diaconu, María Teresa Giménez Barbat, Yana Toom
GUE/NGL	Nikolaos Chountis, Curzio Maltese
PPE	Andrea Bocskor, Svetoslav Hristov Malinov, Stefano Maullu, Bogdan Brunon Wenta, Francis Zammit Dimech, Bogdan Andrzej Zdrojewski, Milan Zver, Michaela Šojdrová
S&D	Silvia Costa, Damian Drăghici, Giorgos Grammatikakis, Petra Kammerevert, Luigi Morgano, Momchil Nekov, Julie Ward, Krystyna Łybacka
Verts/ALE	Helga Trüpel

0	-
----------	----------

2	0
EFDD	Isabella Adinolfi
ENF	Dominique Bilde

Sutartiniai ženklai:

+ : už

- : prieš

0 : susilaikė